

SENDİKALAR NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ?

Aydınlık Gazetesi, 25 Ocak 2014

Yıldırım Koç

Sendikalar günümüzde işçi sınıfının hâlâ en yaygın örgütlenmeleri. Türkiye’de iş sözleşmesiyle (hizmet akdiyle) çalışan 13,5 milyon işçinin ancak yaklaşık % 7’sini örgütleyebilmiş olsa da, sendikalar önemli örgütler.

Peki, sendikaları nasıl değerlendirebiliriz?

Dünyaya ve Türkiye’ye nereden baktığınıza ve hayatınızda neyi amaçladığınıza bağlı.

Önemli bir kişi olmasam da, kendi bakışımı özetleyeyim.

Ben, “bağımsız ve demokratik bir Türkiye” ve “sınıfsız ve sömürsüz bir dünya” istiyorum ve gücümün ve yeteneklerimin elverdiği ölçüde birşeyler yapmaya çalışıyorum. Sendikaları da bu bakış açısıyla değerlendiriyorum.

Ömrünün 40 yılı aşkın bir bölümünü sendikalarla ve işçi/memur hareketiyle yakın bir ilişki içinde geçirmiş biri olarak da, değerlendirmelerimin epeyce gerçekçi olduğunu düşünüyorum.

“Kötü Sendika” Kötüdür

Sendikalar çok önemli; ancak “en kötü sendika bile sendikasızlıktan iyidir” gibi bir anlayış son derece yanlıştır. İşçi sınıfının tek örgütlenme ve mücadele aracı sendikalar değildir. Hayat, işçileri zorladığında alternatif örgütlenme biçim ve araçları da gelişir.

Sendikaları değerlendirirken sorduğum sorulardan biri, sendika-içi demokrasinin işletilip işletilmediğidir.

Sendika-içi demokrasi işletilmiyorsa, sendikalar “SARI”dır; bu sendikalar işçileri, sermayenin çıkarları doğrultusunda kontrol altında tutmanın önemli bir aracıdır.

Eğer sendika-içi demokrasinin işletilmediği, sesini yükselten üyenin, (işverenlerin yardımıyla) işten çıkartıldığı bir örgütlenmeyi (ufak hesaplar nedeniyle) eleştirisiz kabullenirsem, sömürü ve baskı düzenine (istemeyerek de olsa) destek vermiş olurum.

Sendikaları değerlendirirken kullandığım diğer ölçüt, üyelerin temel sorunları ve çıkarları konusunda takınılan tavrı.

Öyle ülkeler ve dönemler olur ki, üye işçinin temel sorunu, yalnızca ücreti ve çalışma koşullarına ilişkindir. Ülkenin başka önemli bir sıkıntısı yoktur.

Ancak öyle ülke ve dönemler olabilir ki, temel sorun işçinin can güvenliğidir, hak ve özgürlükleridir. Örneğin, günümüz Türkiye’sinde sendika üyelerinin temel sorunu demokratik ve laik cumhuriyetin kazanımlarına sahip çıkmak ve bunları geliştirerek korumaktır; iç savaşın ve bölünmenin önlenmesidir.

Tehdit, emperyalizmden, AKP’den, F tipi yapılanmadan, Kürt milliyetçiliğinden gelmektedir.

Eğer bir sendika bu büyük tehditler karşısında susuyor ve hatta ufak çıkarlar karşılığında bu tehditleri yaratanları destekliyorsa, “SARI” sendikadır.

Böyle bir sendikayı eleştirisiz desteklersem de dünya görüşüme ters düşüyorum demektir.

Sendikaları değerlendirmede “sınıf dayanışması” ölçütünü de kullanıyorum. Yandaki veya çok uzaktaki bir işyerindeki işçilerin/memurların yaşadığı sıkıntılar veya belki de verdiği mücadele konusunda duyarsız kalan bir sendika da “SARI”dır.

Sendikaları değerlendirmede bunların yanı sıra başka ölçütler de kullanıyorum. Ne yazık ki ortaya çok olumsuz bir tablo çıkıyor.

Destek ve Eleştiri Birarada

Peki, ne yapmak lazım?

Gün gelir, hiç onaylamadığım çizgideki bir sendika, hayatın zorlamasıyla, olumlu bir iş yapmak zorun kalabilir. O gün geldiğinde o mücadeleye gereken desteği veririm; ancak bu geçici ilişkiye umut bağlamam; bu örgütün “SARI”lıktan kurtulduğu biçiminde bir umuda kapılmam. Onu “SARI”lıktan kurtaracak olan bu yönetimlerin değişmesidir. Sözkonusu eylemi desteklerken örgütün “SARI” niteliklerini gözardı etmem; eyleme destekle birlikte eleştirilerimi de sürdürürüm.

Eleştiriyi ihmal edersem, “SARI”lığı onaylamış ve meşrulaştırmış olurum. Niye öyle yapayım ki!